

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ως θετικά αποτελέσματα της εξειδίκευσης επισημαίνονται:

- η βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων,
- ο περιορισμός του κόστους παραγωγής και του κόπου,
- ταχύτητα και αρτιότητα κατασκευής των προϊόντων,
- απαραίτητη στην επιστήμη, λόγω της επέκτασης των γνώσεων και της αναγκαιότητας για εμβάθυνση και διεξοδική μελέτη ενός αντικειμένου.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Στην τρίτη παράγραφο του κειμένου **το συμπέρασμα** στο οποίο καταλήγει ο δοκιμογράφος είναι ότι η εξειδίκευση είναι απαραίτητη στον τομέα της τεχνικής και στον επιστημονικό χώρο: «για να διαπιστώσει κάποιος το πόσο απαραίτητη . . . και στον τομέα της τεχνικής»

Αυτό τεκμηριώνεται με δύο επιμέρους επιχειρήματα, που ενισχύονται με τις αντίστοιχες διαρθρωτικές λέξεις (από τη στιγμή που / και γιατί) και ένα παράδειγμα. Συγκεκριμένα:

- Είναι απεριόριστες γνώσεις στον επιστημονικό τομέα και δεν μπορεί να τις κατέχει ένας άνθρωπος: «γιατί η εξειδίκευση στο χώρο της επιστήμης είναι πια επιβεβλημένη από τη στιγμή που οι γνώσεις είναι απεριόριστες».
- Υπάρχει αναγκαιότητα της λεπτομερούς και ολοκληρωμένης εξέτασης ενός ειδικού τομέα: «μέσω αυτής μπορεί ο εξειδικευμένος επιστήμονας να εξετάσει όσο το δυνατόν λεπτομερέστερα και τελειότερα έναν τομέα».
- Παράδειγμα: «Το παράδειγμα της ιατρικής με τις τόσες ειδικότητες θα ήταν αρκετά πειστικό . . .»

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Οι σωστές απαντήσεις στις επιμέρους προτάσεις είναι οι εξής:

1. α
2. γ
3. δ
4. α
5. β

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 30)

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Ως προς το επικοινωνιακό πλαίσιο (άρθρο) λαμβάνουμε υπόψη:

Απαιτείται τίτλος. Ενδεικτικά: «Τα αδιέξοδα της εξειδίκευσης».

Πρόλογος: Αφόρμηση από την πραγματικότητα της απίστευτης τεχνολογικής εξέλιξης που έχει διαχυθεί στην καθημερινότητα, με αποτέλεσμα την αυτοματοποίηση και της ίδιας της ζωής μας / εισαγωγή στις αρνητικές συνέπειες.

Ύφος λόγου: απλό, εφόσον το κείμενο προορίζεται για την σχολική εφημερίδα.

Γλώσσα: αναφορική λειτουργία / κυρίως γ' ρηματικό πρόσωπο ή α' ρηματικό πρόσωπο πληθυντικού αριθμού.

Ενδεικτικοί άξονες ανάλυσης:

α) Αρνητικές συνέπειες της εξειδίκευσης στους εργαζόμενους:

- Πνευματική συρρίκνωση του ειδικού, γιατί αδιαφορεί για την ευρύτερη κουλτούρα ή για τις κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις → πρόσωπο μονοδιάστατο και συχνά μονολιθικό / κοινωνική αλλοτρίωση που μπορεί να οδηγήσει σε πολιτική αδιαφορία.
- Αισθήματα πλήξης και ανίας από την ενασχόληση με το ίδιο αντικείμενο → αποξένωση του ειδικού από την εργασία του, εφόσον του λείπει η χαρά της δημιουργίας, η γοητεία της συνεχόμενης εξέλιξης, της κατάκτησης του άγνωστου χώρου.
- Συρρικνώνονται αρετές του νου, όπως η ευρηματικότητα, η δημιουργική φαντασία και η επινοητικότητα, λόγω της επανάληψης και τυποποίησης των ενεργειών.
- Ηθική αλλοτρίωση → ο ειδικός επιστήμονας συχνά γίνεται αλαζονικός, γιατί πιστεύει ότι είναι η κορυφαία εκδοχή του επιστημονικού πνεύματος → πρόσωπο περιορισμένης κοινωνικής ευθύνης.

β) Τρόποι πρόληψης των αρνητικών συνεπειών:

- Δημιουργία ευχάριστων συνθηκών στο χώρο της εξειδικευμένης εργασίας (περιοδική αλλαγή του αντικειμένου ή ανανέωση του χώρου και των συνθηκών εργασίας) ⇒ εξουδετέρωση της πλήξης / ανανέωση του ενδιαφέροντος του ειδικευμένου εργαζόμενου / δυνατότητα παρέμβασης του εργαζόμενου στην οργάνωση της εργασίας με προτάσεις βελτίωσης.
- Σωστή παιδεία και αγωγή (ανθρωπιστική) για κάθε άνθρωπο/ ορθή αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου ⇒ επιδίωξη πολύπλευρης μόρφωσης, γενικότερης ενημέρωσης, καλής ποιότητας ψυχαγωγίας /ανάπτυξη ποικίλων ενδιαφερόντων πνευματικών, κοινωνικών, καλλιτεχνικών και πολιτιστικών γενικότερα → ανάπτυξη ολοκληρωμένης και ισορροπημένης προσωπικότητας.
- Συνεργασία επιστημόνων της ίδιας και διαφορετικών ειδικοτήτων, ώστε να αναπτύξουν κοινωνική συνείδηση και συναίσθηση της κοινωνικής τους προσφοράς.

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 20)

Ρόλος διαλόγου

- **Ως προς το περιεχόμενο:** α) Ο διάλογος αποκαλύπτει την ιδιοσυγκρασία της κεντρικής ηρωίδας (Τασώ) και τις προθέσεις της απέναντι στις προκλήσεις της ζωής: είναι τολμηρή, θέλει να πάρει τη ζωή στα χέρια της ενάντια στις κοινωνικές επιταγές και να δουλέψει, αν και φαίνεται πως και η ίδια ίσως αντιμετωπίζει ως καινοφανή μόδα αυτές τις επιλογές.

β) Μέσα από τον διάλογο επίσης είναι εμφανή τα πραγματικά συναισθήματα των υπόλοιπων κοριτσιών προς αυτήν: χαιρεκακία για την αναμενόμενη απογοήτευση της ηρωίδας, ζήλεια που δεν βρίσκονται στη θέση της, απορία και θαυμασμός από κάποιες.

- **Ως προς το επικοινωνιακό αποτέλεσμα:** ο διάλογος κάνει την ιστορία να ξετυλίγεται με ανάλαφρους και γρήγορους ρυθμούς, προσδίδοντας αμεσότητα στο κείμενο και είναι σαν να ακούμε τα λόγια και τα επιφωνήματα των κοριτσιών. Έτσι το ύφος γίνεται απλό και τα νοήματα διατυπώνονται πιο εύληπτα.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

(Οι απαντήσεις είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη ερμηνεία κατάλληλα τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή)

Τα κοινωνικά στερεότυπα στα οποία υπακούουν οι φίλες, όπως και ο πατέρας, αφορούν κυρίως στον ρόλο και στον προορισμό των γυναικών της εποχής, όπως και στην έξωθεν σωστή εικόνα που όφειλαν να παρουσιάζουν τα κορίτσια των καλών οικογενειών.

Συγκεκριμένα:

α) Υπήρχε η διάχυτη αντίληψη πως η μεγαλούπολη και η μόρφωση μπορεί να ξεμυαλίσουν ένα κορίτσι και να το κάνουν να εκτραπεί από τον προορισμό του: «Κι όταν του χρόνου . . . τέτοια ζωή στη Σμύρνη;»

β) Η εργασία δεν θεωρούνταν προνόμιο, αλλά υποτιμητική επιλογή για μια κόρη καλής οικογένειας, καθώς θεωρούνταν αναγκαστική επιλογή των φτωχοκόριτσων: «Μα στην Μικρά Ασία . . . που θέλανε να γίνουν δασκάλες . . .»

γ) Η επιλογή γαμπρού και ο γάμος της κόρης ήταν αποκλειστική φροντίδα της οικογένειας: «Ο ένας γαμπρός θα σου . . . βρούμε παλληκάρι από τη Σμύρνη»

Ο/η μαθητής/-τρια, ανάλογα με τις προσλαμβάνουσες και τις προσωπικές αξίες και βιώματα του / της μπορεί να συμφωνήσει μ' αυτές τις αντιλήψεις ή να διαφοροποιηθεί, θεωρώντας πως απέχουν πια πολύ από τη σύγχρονη πραγματικότητα. Αρκεί η προσωπική του/ της θέση να εκφραστεί τεκμηριωμένα σε ύφος λόγου απλό και κατανοητό.